

LAWYER

The Business Magazine
Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2023

TIMH: 13,00€
ISSN: 2732-6152

028

GUS

PAPAMICHALOPOULOS

Senior Partner
Head of Energy Infrastructure
Kyriakides Georgopoulos Law Firm

Η στρατηγική της ΕΕ
για την παγκόσμια υγεία_σελ.18

Ο ρόλος του Υπερταμείου
στην ανάπτυξη_σελ.30

Το φαινόμενο
του Greenwashing_σελ.40

Άυλα περιουσιακά στοιχεία
στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις_σελ.50

Boutique δικηγορικές εταιρείες_σελ.62

**Gus
Papamichalopoulos**

Senior Partner
Chairman of the
Management Committee

Ο ρόλος του μέντορα απαιτεί υπευθυνότητα, συνέπεια και ανθρώπινη προσέγγιση

Σε μια διαφορετική, προσωπική συνέντευξη, ο Κωνσταντίνος (Gus) Παπαμιχαλόπουλος μοιράζεται τα πρώτα του βήματα στη δικηγορία δίπλα στον Κωνσταντίνο Κυριακίδη, την ενδιαφέρουσα πορεία του στον κλάδο της ενέργειας, αλλά και την ιδιαίτερη αξία που έχει για εκείνον η καθοδήγηση και υποστήριξη των νέων δικηγόρων τόσο στο ξεκίνημα, όσο και στη συνέχεια της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας.

Της Αλεξάνδρας Βαρλά

Ξεκινήσατε την επαγγελματική σας πορεία ως ασκούμενος δικηγόρος στο τότε δικηγορικό γραφείο Κυριακίδης και Συνεργάτες. Πώς θα περιγράφατε τα πρώτα σας βήματα στη δικηγορία, αλλά και τη μετέπειτα εξέλιξή σας;

Ξεκίνησα ως ασκούμενος δικηγόρος δίπλα σε έναν ιδιαίτερα ικανό και χαρισματικό δικηγόρο τον αείμνηστο Κωνσταντίνο Κ. Κυριακίδη (ΚΚ). Είναι δύσκολο ακόμα και σήμερα να σας περιγράψω το δέος που αισθάνθηκα από την πρώτη κιόλας στιγμή που πέρασα το κατώφλι του γραφείου, ένα βροχερό απόγευμα το Νοέμβριο του 1988, για την πρώτη μου συνάντηση μαζί του. Όσο περίμενα να με δεχθεί σκεπτόμουν τη συνέντευξη καθώς δεν είχα καμία εμπειρία. Με υποδέχθηκε με πολλή ζεστασιά και αφού μου περιέγραψε εν γένει τις υποθέσεις που χειριζόταν το γραφείο μου έδωσε μια πρώτη εικόνα ως προς τις υποχρεώσεις μου. Κάθε λεπτό που πέρανα με κυριεύε το άγχος για το αν θα τα κατάφερα να ανταποκριθώ με όλα αυτά που μου περιέγραφε. Θυμάμαι ακόμα έντονα πολλές στιγμές εκείνης της πρώτης συνάντησης μαζί του. Αφού αστετεύθηκε στο τέλος για το ωράριο εργασίας σε ερώτηση δική μου, μου έκλεισε το μάτι και χαμογέλασε λέγοντάς μου «θα καταλάβεις πολύ γρήγορα το ωράριο μας». Αυτή ήταν η απαρχή της καριέρας μου λοιπόν, σε μια εποχή χωρίς κινητά, υπολογιστές, διαδίκτυο, όπου ο άνθρωπος είχε την κυρίαρχη θέση στο σύστημα και οι σχέσεις ήταν πραγματικές.

Το γραφείο ήταν από τότε ιδιαίτερα αναγνωρισμένο και καταξιωμένο για το διεθνές πελατολόγιό του και είχε συμβάλει σε αυτό τόσο η συνεργασία του Κ.Κυριακίδη με το Λεωνίδα Κ. Γεωργόπουλο που ένωναν τα γραφεία τους, αλλά και η σημαντική παρακαταθήκη του Κυριάκου Κ. Κυριακίδη τον οποίο πρόλαβα να γνωρίσω.

Ο ΚΚ υπήρξε ο μέντορας μου από τα πρώτα μου βήματα. Με ενέπνευσε σε τόσο μεγάλο βαθμό ώστε τις εκάστοτε δυσκολίες που αντιμετώπιζα ως νέος δικηγόρος να μπορώ να τις διαχειρίζομαι επιτυχώς και να προοδεύω με σταθερά βήματα. Με προέτρεπε συνεχώς να λειτουργώ αυθεντικά και συνθετικά. Η καθημερινή μου συνεργασία μαζί του αποδείχθηκε καταλυτική στο να αποκτήσω σταδιακά τις αναγκαίες δεξιότητες για να μπορώ να χειρίζομαι τις υποθέσεις που μου ανέθετε και να κτίζω γερά τις βάσεις που χρειαζόμουν για να μπορέσω μια μέρα να σταθώ στα πόδια μου και αντάξια δίπλα του ως συνεργάτης του γραφείου και να μπορέσω να εξελιχθώ. Φέρνω στη μνήμη μου αμέτρητες επαγγελματικές, αλλά και ανθρώπινες προσωπικές στιγμές, που έζησα μαζί του όλα τα χρόνια που ήταν κοντά μας. Η συμβολή αυτών των εμπειριών ήταν καταλυτική για την επαγγελματική μου εξέλιξη αλλά και την ενηλικίωση μου και σε αυτό που έγινα και είμαι σήμερα. Οι παραστάσεις που αποκόμισα από την στενή συνεργασία μαζί του και οι αρχές - αξίες με τις οποίες πορεύονταν είναι ανεξίτηλες και δεν σας κρύβω ότι είναι η πιο σημαντική παρακαταθήκη, όχι μόνο για μένα, αλλά και για όλους εμάς που είχαμε το προνόμιο να εργασθούμε δίπλα του. Σήμερα αυτές οι αρχές και αξίες έχουν ενσωματωθεί στο βασικό εταιρικό μας αφήγημα και μας ικανοποιεί ιδιαίτερα το γεγονός ότι αυτές επιβεβαιώθηκαν και διευρυνθήκαν με τη συμμετοχή της νέας γενιάς των δικηγόρων και εξακολουθούν να μας οδηγούν.

Στην εποχή μου τα πρώτα βήματα ενός νέου δικηγόρου δεν ήταν μία εύκολη υπόθεση. Φυσικά δε νομίζω ότι υπάρχει γενιά που θα κατέθετε ότι και τα δικά τους πρώτα βήματα δεν ήταν δύσκολα. Υπήρχαν πάντα πολλοί άγνωστοι παράγοντες για τους

νέους δικηγόρους. Να επισημάνω ότι τα δικηγορικά γραφεία δεν είχαν οργανωθεί στα πρότυπα των μεγάλων δικηγορικών εταιρειών του εξωτερικού και παρέμεναν προσηλωμένα στην παλιά προσωπική-παραδοσιακή συνταγή. Να αναφέρω ότι η γενιά μου βρέθηκε στο μεταίχμιο του μετασχηματισμού και είναι η γενιά που υποστήριξε την κίνηση ίδρυσης της ένωσης ασκούμενων και νέων δικηγόρων, ένα δείγμα της αγωνίας μας για τις προκλήσεις που είχαμε να αντιμετωπίσουμε.

Πιστεύω ότι όλοι μας διατηρούμε έντονα στη μνήμη μας τα πρώτα χρόνια της δικηγορίας μας. Πράγματι ήταν και για μένα μία διαδικασία απαιτητική, παρατεταμένης προσπάθειας και με αρκετή αγωνία για την επίτευξη ενός θετικού αποτελέσματος (άγνωστο αν θα επιτυγχάνονταν) που θα ήταν αντίστοιχο με την προσπάθεια που είχα καταβάλει, αλλά και τους στόχους που είχαμε θέσει. Δεν υπήρχαν περιθώρια για αργομοθίες - έπρεπε να δουλέψουμε πολύ σκληρά για να πετύχουμε στην καριέρα μας καθώς οι απαιτήσεις και προσδοκίες ήταν μεγάλες.

Θεωρώ πως είναι υποχρέωσή μας να βοηθήσουμε τη νέα γενιά των συναδέλφων μας που φιλοδοξούν να πετύχουν επαγγελματικά και να προαχθούν στις ανώτερες βαθμίδες

Τεράστια ήταν η επιρροή και η συμβολή του ΚΚ ως προς ποια κατεύθυνση θα ακολουθούσα. Την εποχή εκείνη το να αποκτούσες πολύ νωρίς εξειδίκευση χωρίς να «περιπλανηθείς» και να «αναλωθείς» σε περισσότερους κλάδους δικαίου δεν αποτελούσε τη συνταγή της επιτυχίας, κάτι που δυστυχώς ενθαρρύνει η σημερινή εξέλιξη της δικηγορίας.

Έτσι, ωθήθηκα στο να διευρύνω τη νομική μου παιδεία ώστε να μπορώ να έχω τη δυνατότητα να χειρισθώ σύνθετες εμπορικές υποθέσεις και εξαγορές και να εξειδικευθώ ως εμπορικόλογος που διεφάνη ότι μου ταίριαζε, λόγω και της αμερικανικής μου παιδείας. Επικεντρώθηκα και σε συμπληρωματικούς τομείς δικαίου όπως το εργατικό, το διοικητικό, το φορολογικό, την πνευματική ιδιοκτησία, το δίκαιο συμβάσεων έργου, καθώς επίσης επεκτάθηκα και στον τομέα των λογιστικών και των χρηματοοικονομικών. Επίσης, για ένα διάστημα εκτέθηκα και σε δικαστηριακή πρακτική κυρίως σε υποθέσεις εμπορικού και ενοχικού δικαίου. Παράλληλα, η καθημερινή μου συνεργασία μαζί του είχε ένα επιπλέον θετικό αντίκτυπο σε σχέση με την ανάπτυξη εκείνων των δεξιοτήτων (“soft skills”) που πρέπει να έχει ένας δικηγόρος που ασχολείται με το «δίκαιο των επιχειρήσεων». Μια από αυτές

τις δεξιότητες ήταν η ικανότητα κατανόησης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στο οποίο λειτουργούσαν οι πελάτες μας. Σε αυτά αλλά και σε άλλα πολλά, η θήτευσή μου μαζί του ήταν ένα πολύ ακριβό μεταπτυχιακό!

Οι υποθέσεις με τις οποίες ενεπλάκην είχαν θετικό πρόσημο για την ανέλιξη μου και, αν και ιδιαίτερα απαιτητικές, ήταν καθοριστικές για την ανάδειξη της επαγγελματικής μου ταυτότητας. Απέκτησα σημαντική έκθεση και εμπειρία καθώς οι υποθέσεις αυτές σχετιζόνταν με τα μεγάλα έργα υποδομής στη χώρα μας, όπως δημόσιοι διαγωνισμοί για συμβάσεις παραχώρησης, ιδιωτικοποιήσεις για την αξιοποίηση ακινήτων του δηmosίου, είσοδος στρατηγικών επενδυτών σε έργα υποδομής (π.χ στα δίκτυα πόλεων παροχής φυσικού αερίου, κ.α.) με τις ιδιωτικοποιήσεις νπδ με την είσοδο στρατηγικών επενδυτών (π.χ. της ΕΑΒ και άλλων), αλλά και με την εισαγωγή πληθώρας εταιρειών στο ΧΑΑ (μεταξύ των οποίων της ΔΕΗ, ΕΥΔΑΠ, κλπ). Κατά περίπτωση, ο χειρισμός αυτών απαιτούσε να ταξιδεύουμε στο εξωτερικό τακτικά για συναντήσεις και διαπραγματεύσεις με διεθνείς οίκους ΧΣ. Θα μπορούσα να διηγηθώ πολλές ιστορίες από τις εμπειρίες που αποκόμισα από τις συναντήσεις αυτές και πιστεύω η νέα γενιά θα μπορούσε να αντλήσει πολλά και χρήσιμα συμπεράσματα. Προσπαθώ να αξιοποιώ την εμπειρία αυτή στα πλαίσια της εκπαίδευσης των νέων δικηγόρων και με ικανοποίηση βλέπω ότι υπάρχει ενδιαφέρον να ακούσουν και να επωφεληθούν από τις εμπειρίες αυτές.

Στο απαιτητικό αυτό περιβάλλον, τόσο εγώ όσο και οι σημερινοί μου συνάταιροι της γενιάς μου, ανταμειφθήκαμε για την συνεισφορά μας στην ανοδική πορεία και εξέλιξη του γραφείου. Η μετέπειτα εξέλιξη μου ήρθε ως επιβράβευση και συνδέθηκε και με την μετεξέλιξη του γραφείου μας σε δικηγορική εταιρεία. Έτσι, το 1999 συμμετείχα ως ιδρυτής εταίρος στη νέα δικηγορική εταιρεία. Ήταν μεγάλη αναγνώριση η συμμετοχή μας ως ιδρυτές εταίροι στον μετασχηματισμό του γραφείου σε μία από τις μεγαλύτερες δικηγορικές εταιρείες. Έχοντας εξελιχθεί στη βάση αυτή θεωρώ πως είναι υποχρέωσή μας να βοηθήσουμε τη νέα γενιά των συναδέλφων μας που φιλοδοξούν να πετύχουν επαγγελματικά και να προαχθούν στις ανώτερες βαθμίδες.

Παράλληλα, η στενή συνεργασία μου με τον ΚΚ από τα πρώτα βήματα μου είχε ένα τεράστιο θετικό αντίκτυπο σε μένα σχε-

τικά με την καλλιέργεια της δεξιότητας άσκησης συμμετοχικής διοίκησης. Η θήτευσή μου με τον ΚΚ από την πρώτη θητεία της Διαχειριστικής Επιτροπής (ΔΕ) με βοήθησε να αποκομίσω σημαντικά εφόδια και στον τομέα αυτό και να αντιληφθώ έγκατρα την ευθύνη που έχουμε συμμετέχοντας στη διαχείριση των θεμάτων μιας δικηγορικής εταιρείας. Από τη θέση που έχω στη ΔΕ τα τελευταία χρόνια μπορώ να επιβεβαιώσω ότι είναι μια θέση ύψιστης ευθύνης, η οποία συνεπάγεται πολλές υποχρεώσεις καθώς οι ενεργούμε ως θεματοφύλακες της φήμης μας και της κληρονομιάς που λάβαμε για λογαριασμό όλων των εταίρων μας και των συνεργατών μας. Στην εποχή μας πρέπει να διαθέτουμε διορατικότητα και ευελιξία ώστε να ανταποκρινόμαστε στις εκάστοτε μεταβαλλόμενες απαιτήσεις.

Τι πυροδότησε την ενασχόλησή σας με τον κλάδο της ενέργειας και ποιες ήταν οι μεγαλύτερες προκλήσεις που κληθήκατε να διαχειριστείτε;

Με τον κλάδο της ενέργειας ξεκίνησα να ασχολούμαι το 1996 όταν συμμετείχα ως νομικός σε ομάδα έργου που συγκροτήθηκε από διεθνή συμβουλευτική εταιρεία στον χώρο της ενέργειας και με τη συμμετοχή διεθνούς αναγνωρισμένου νομικού γραφείου και πολλών αξιόλογων στελεχών από τη ΔΕΗ και το ΥΒΕΤ. Αντικείμενο της εργασίας μας ήταν η ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη της Κοινοτικής Οδηγίας 96/92/ΕΚ για την Απελευθέρωση της Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας. Νωρίτερα το 1993 είχα εμπλακεί με τα πρώτα βήματα αποκρατικοποιήσεων ΔΕΚΟ και δη στο χώρο της ενέργειας (ΔΕΗ). Παράλληλα, ασχολήθηκα με τα νομικά ζητήματα που δημιουργούσε το νέο πλαίσιο λόγω του ανοίγματος της κοινής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στον ανταγωνισμό. Οι προκλήσεις που αντιμετώπισα τα πρώτα χρόνια της ενασχόλησής μου δεν προέρχονταν μόνο από το πολύ πρόσφατο τότε και ανώριμο κανονιστικό πλαίσιο που στην πραγματικότητα διεπλάθεται «εν τω γενέσθαι», αλλά και εν γένει από το πολύ επιθετικό επιχειρηματικό περιβάλλον καθώς βιώναμε τη σταδιακή μετάβαση από μια κατάσταση περιορισμένου ανταγωνισμού σε συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού. Η αγορά είχε να αντιμετωπίσει σύνθετα ζητήματα για την υλοποίηση έργων στην παραγωγή η/ε, ενώ την ίδια στιγμή η τράπουλα ανακατεύονταν και οι νομικές λύσεις για τη διευθέτηση των νομικών ζητημάτων απλά δεν υπήρχαν ως προηγούμενο. Έχω πολλάκις μοιραστεί με τους συνεργάτες μου τις προκλήσεις που έπρεπε να αντιμετωπίσω για να καταδείξω πόσο ενδιαφέρουσα είναι η απασχόληση με τη βιομηχανία της ενέργειας και την πολυποικιλότητα των θεμάτων που απαιτούσαν γνώσεις και δεξιότητες εν τη απουσία ενός «προηγούμενου». Αναφέρω, για παράδειγμα, την σύνταξη της πρώτης άδειας διανομής φυσικού αερίου (ΕΠΑ Αττικής), την πρώτη χρηματοδότηση χωρίς δικαίωμα αναγωγής των πρώτων αιολικών πάρκων, την αναμόρφωση του πρώτου ΡΡΑ για λόγους χρηματοδότησης, την εκπροσώπηση του ΔΕΣΜΗΕ στην πρώτη ενεργειακή διατησία, την πώληση των πρώτων αιολικών πάρκων στην Ελλάδα, την νομική υποστήριξη για τη λήψη της άδειας για το πρώτο ΑΣΦΑ (ΤΑΡ) στην Ελλάδα, τη λήψη της πρώτης άδειας εμπορίας ηλεκτρισμού (ENRON) και άλλες πολλές υποθέσεις που είχαν το στοιχείο της πρωτοτυπίας και δυστυχώς δεν μπορώ να τις απαριθμήσω όλες. Το 2021 γιορτάσαμε 25 χρόνια Ενέργεια & Υποδομές και επιμεληθήκαμε με την πολύτιμη συνδρομή των συνεργατών μου

Πιστεύω και υποστηρίζω την αξιοκρατία και δεν θεωρώ ότι μπορούμε να προοδεύουμε με «εξισωτική» αναγνώριση των ικανοτήτων των συνεργατών μας

μια ειδική επετειακή έκδοση αφιερωμένη στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Πόσο κρίσιμος είναι, κατά τη γνώμη σας, ο μέντορας για έναν νέο δικηγόρο; Έχετε αναλάβει ο ίδιος ποτέ αυτόν τον ρόλο;

Ο ρόλος του μέντορα είναι μία σημαντική παράμετρος για την «εξέλιξη» ενός δικηγόρου και, όπως καταλαβαίνετε, δεν θα μπορούσα να μην προσυπογράψω τη σημασία της. Έχοντας ο ίδιος βιώσει πόσο με βοήθησε η καθοδήγηση που είχα, πιστεύω πως η ανάληψη αυτού του ρόλου, για όσους μπορούν να τον αναλάβουν, είναι μια πολύτιμη συνεισφορά αλλά απαιτεί παράλληλα υπευθυνότητα, αφοσίωση, συνέπεια, ανθρώπινη προσέγγιση και ενασχόληση σε καθημερινή βάση. Τον ρόλο αυτόν πράγματι τον έχω αναλάβει πολλές φορές και εξακολουθεί να είναι στις προτεραιότητές μου παρά το απαιτητικό μου πρόγραμμα. Μετά από 33 χρόνια δικηγορίας μπορώ να σας πω ότι η μεγαλύτερη ικανοποίηση που παίρνω είναι όταν διαπιστώνω ότι μπόρεσα να βοηθήσω ουσιαστικά έναν νέο συνάδελφο στο ξεκίνημα της καριέρας του και να τον βλέπω να προοδεύει. Πρόσφατα μας αποχαιρέτησε μία νεαρή συνάδελφός μας που, μετά την ολοκλήρωση της άσκησης της μαζί μας και έχοντας δουλέψει ένα χρόνο ως δικηγόρος στην ομάδα μας, αποφάσισε να πραγματοποιήσει ένα μεταπτυχιακό στο εξωτερικό. Την περιμένουμε να επιστρέψει για να τη δούμε να προοδεύει κοντά μας. Έτυχε να γνωρίσω και νέους συναδέλφους που δεν είχαν επωφεληθεί στο ξεκίνημά τους από μία ουσιαστική καθοδήγηση. Στην εταιρεία μας, ωστόσο, είναι στις προτεραιότητες μας να τους εντάξουμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Καταλαβαίνω ότι έχουν ιδιαίτερη σημασία για εσάς η αυθεντικότητα και το ήθος στους ανθρώπους. Με ποιες αξίες πορεύεστε και ποια είναι εκείνα τα χαρακτηριστικά που αναζητάτε στους συνεργάτες σας;

Από τους συνεργάτες μου αποζητώ ό,τι λογικά θα ανέμεναν να εισπράξουν και από εμένα στα πλαίσια μιας καλής και ισορροπημένης επαγγελματικής συνεργασίας. Θα έλεγα, ενδεικτικά, ειλικρίνεια, εμπιστευτικότητα, εργατικότητα, ήθος, ομαδικό πνεύμα και συνέπεια. Να προσθέσω ότι για μένα είναι σημαντικό να αντιλαμβάνονται το περιβάλλον στο οποίο εργάζονται. Πιστεύω ότι ακόμα και το καλό και έξυπνο χιούμορ επιβάλλεται γιατί μας βοηθάει να χαλαρώνουμε στη δουλειά και είναι κάτι που το έχω υιοθετήσει και δε διστάζω να κάνω χιούμορ σε διάφορες στιγμές της ημέρας με τους συνεργάτες μας. Πιστεύω και υποστηρίζω την αξιοκρατία και δεν θεωρώ ότι μπορούμε να προοδεύουμε με «εξισωτική» αναγνώριση των ικανοτήτων των συνεργατών μας. Επίσης, η ομαδικότητα έχει πολλή μεγάλη σημασία και την ενθαρρύνω για τη σωστή διαχείριση των υποθέσεων και την ισοτιμη συμμετοχή όλων. Η εταιρεία μας έχει επιδείξει σοβαρό έργο στη διαχείριση των ανθρώπων μας και των προσδοκίων τους. Είναι μία διαρκής και δύσκολη άσκηση και απαιτεί πολύ μεγάλη προσήλωση για τη σωστή διαχείριση αλλά και συνεχή προσαρμοστικότητα. Έχουμε την ευθύνη να εντάξουμε τη νέα γενιά και δεν μπορούμε να την αντιμετωπίζουμε με αυτά που γνωρίζαμε ή νομίζαμε ότι ήταν σωστά, και να τα επιβάλλουμε ως το σωστό μοντέλο. Στην Εταιρεία μας έχουμε σε πρώτη προτεραιότητα τον συνεργάτη μας ως «άνθρωπο» γιατί αυτός είναι ο ακρογωνιαίος λίθος.

Είμαι πολύ ευχαριστημένος από όλους τους συνεργάτες μου και η μέριμνά μας είναι να προσφέρουμε ένα άριστο επαγγελματικό περιβάλλον και μια προοπτική εξέλιξης. Ήδη σήμερα έχουν ενταχθεί αρκετοί νέοι εταίροι και είναι υποχρέωσή μας να συνεχίσουμε να εργαζόμαστε προς αυτήν την κατεύθυνση, όπως έπραξαν και οι μέντορες μας στη δική μας περίπτωση.

Κλείνοντας, ας μιλήσουμε για τις διακρίσεις. Πώς τις αξιολογείτε και ποιος πιστεύετε ότι είναι ο ρόλος τους στην πορεία μιας επιτυχημένης δικηγορικής εταιρείας;

Οι διακρίσεις για ένα δικηγόρο και κατά επέκταση, για μια δικηγορική εταιρεία, αποτελούν αναμφισβήτητα μια ηθική επιβράβευση και ένα εργαλείο διαφήμισης για το «καλώς έχειν». Ενώ είναι πραγματικά δύσκολο να αποσπάσεις τη θετική γνώμη από την ιδιαίτερα απαιτητική αγορά των νομικών υπηρεσιών (τους πελάτες), άλλο τόσο δύσκολο είναι και να τη διατηρήσεις καθόλη τη διάρκεια της καριέρας σου. Αυτό απαιτεί να συνεχίζεις να επενδύεις, να εξελίσσεσαι και να πρωτοπορείς.

Πιστεύω ότι μία διάκριση είναι συνητημένη με τον χρόνο και έρχεται στη σωστή χρονική στιγμή όταν είσαι έτοιμος. Αυτή θα επισυμβεί όταν μπορείς να πεις τη γνώμη σου και υπάρχει ακροατήριο που θέλει να την ακούσει.

Εδώ και δεκαετίες λειτουργούν στο εξωτερικό εταιρίες ως «αξιολογητές» των υπηρεσιών μας στη βάση της ανατροφοδότησης που λαμβάνουν από τους πελάτες μας. Είναι μια διεθνής «βιομηχανία» που επεξεργάζεται τις πληροφορίες που οι ίδιοι οι δικηγόροι παρέχουν. Είναι ένα ακόμα εργαλείο για την ανεύρεση ενός δικηγόρου βάσει της εξειδίκευσης του. Αλλά δεν είναι και το μοναδικό. Για παράδειγμα οι μακροχρόνιες συνεργασίες με δίκτυα διεθνών δικηγορικών εταιρειών συμβάλλουν στην επιτυχημένη πορεία των εργασιών μας.

Ανεξάρτητα λοιπόν των όποιων διακρίσεων, οι πελάτες μας κρίνουν για το επίπεδο των υπηρεσιών μας τη δεδομένη χρονική στιγμή και δεν επαναπαύονται στις διακρίσεις. Κρινόμαστε καθημερινά από τους πελάτες μας ενώ οι «διακρίσεις» αφορούν το παρελθόν. Η διάκριση είναι πράγματι μία «εγγύηση» για τον πελάτη που μπορεί ωστόσο να «καταπέσει» ανά πάσα στιγμή αν δεν είναι ικανοποιημένος από τις υπηρεσίες μας. ■